

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus Nominis Tertii

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

Cap. I. Fontes fabulofarum quarumdam circumstantiarum, quibus
obscurata habetur historiæ Caravacanæ Chronologia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

illius veritatem confirmando documentis etiam aliis; recentioribus quidem quam sint prefata monumenta, Caravaca sculpta & picta ipso quo res agebatur tempore; antiquiora tamen omnia signentis prenotatis; addendoque precipua quadam Miracula, tam antiqua quam nova, etiam extra Hispanias patrata. Quam tractationem si rursus incipiam a refutatione figmentorum istiusmodi, crede id necessario fieri, exemplo Architectorum, qui prius quam adificiorum jacciant fundamenta, mobilem omnem insidamque humum foediendo egerunt.

CAPUT I.

Fontes fabulosarum quarundam circumstantiarum, quibus obscurata habetur historiae Caravacanae Chronologia.

Historia
edita an.
1615,

² **L**icentiatu D. Ioannes de Robles Corvalan, Clericus & Sacerdos, Caravaca natus, in Regno Murciae ad confinia Castellae-novae, anno MDCXV Madriti curavit evulgandam, quam Hispanice scripserat, Historiam Apparitionis & Miraculorum sanctae Crucis Caravacanae; divisam in libros duos, & dedicatam D. Christophoro de Roxas y Sandoval, Duci Uzetensi, Regiae Majestati Philippo III à Cubiculis, & Commendatori Caravacensi. Ea Historia, quoad substantiam facti indubitabilis, & infinitorum propemodum miraculorum suffulta testimonio, passim ab omnibus Sancti Regis historiam tractantibus adducitur in partem laudum ejus; nec immerito; cum ipse honorem & fidem Sanctae Crucis tantopere suis armis curisque propagaverit. Ut tamen id certius meliorique cum fundamento fiat quam factum haecenus, penitus investiganda est ratio temporis, idque definiendo eam ex certis minimeque suspectabilibus Caravacani oppidi monumentis: quae praedictus quidem Robles incorrupta suggerit, nescivit tamen recte intel-
ligere,

rem aliunde
terram, im-
plicat cir-
cumstantiis
fabulosis;

Uigere, fasciatus novitiis nonnullis figmentis, quibus tota Ecclesiastica Hispanorum Historia mirum in modum cœpit hoc seculo obscurari; dum ea velut antiquorum Auctorum scripta venditantur, avidèque arripiuntur à plerisque, nullo accuratori adhibito examine, quo tamen quantopere indigeant omnia, vel ex his qua Roblesium deceperunt speciminibus licebit discere. Prius ergo quam certiore historiam produco, fabulosam (ut arbitror) narrationem Roblesii fide bona ex illo accipe, sicuti profertur pag. 26, & quidem verbis Latinis, sicut originaliter scripta esse pretenditur.

3 Anno MCCXXXI (ut ex relatione Conchensi & Carbacensi constat) profectus est ex urbe Conchensi, cum salvo conductu Regis Mulei Azebuteii, Carabis, & Valentia, Dominus Genesius Petri Chirinus, Persona Conchensis Ecclesiæ, nepos Chirini Populatoris Conchæ, Carabacam ad prædicandum Evangelium Christi, Christianis captivis & Mauris. Cumque iste sanctus vir, Magister Genesius Petri Chirinus, semel plus quam alias inveheretur in sectam Mahometi, ipso die Sanctæ Crucis, jussus est à Rege Azebuteo inter captivos conjici in vincula. Postmodum anno sequenti mense Januario in fine, cum Rex jussisset captivos duci ad se, visus est & ipse sanctus vir: qui conquestus est, quod in vincula coniectus esset, sub fide publica & salvo conductu. Rex dixit, Nisi hujus rei rationem habuissent, plane interfecissent, & jussus est recludi. Donec sub finem Martii, cum Rex inquireret singulos de suis officiis, Magister Chirinus dixit, se Sacerdotem esse Christi. Et cum juberet, ut sacrificaret; dixit id fieri non posse sine sacris vestibus. Missus est qui Concha illas illuc afferret: quibus allatis, & frontali & ara, calice & aliis necessariis ad divinam celebrationem; indutus vestibus cum substitisset trifidis, dixit Rex, quid subsisteret? Respondit Chirinus, Crucem deesse. Rex vero attollens oculos vidit duos Angelos, afferentes Crucem Patriarchalem, quam abstulerant ex collo sancti Roberti, tunc Patriarchæ

*dum narra-
tur quod
an. 1241
Genesius
Chirinus
coniectus in
vincula.*

*in anno
1232 jussus
coram
Rege Mis-
sam facere.*

Hierosolymitani, idque Angelis nuntiantibus scitum, & Carabacensibus misso nuntio est compertum.

4 Hæc Crux erat ex sacro ligno Crucis ubi Christus pependit. Perfecit Sacrum Chirinus; & sunt qui dicant, Regem in Hostia vidisse puerum formosissimum. Qui tantorum miraculorum magnitudine (ut quod Hierosolymis vulgo jactaretur, antè hanc Crucem disparuisse post annum MCI. XXXIII, invenit autem Patriarcha Dositheus) stupefactus, propohit se Christianum fieri. Vocatusque est Rex iste Dominus Vincentius. idque sub Rege Jacobo Aragonum Bellatore. Hoc miraculum accidit ipso die Inventionis sanctæ Crucis mense Majo, qui semper in Ecclesia dies illuxit faustissimus, & toti terrarum orbi celeberrimus, Crux etiam ex illo ad hunc diem cœpit multis clarere signis & miraculis, & per Hispaniam illustris haberi. *Hujus relationis auctor à Roblesio fuisse dicitur, Fr. Joannes Agidius Zamora, in Additionibus seu Adversariis, quas contra aliqua puncta Chronici, à Juliano Tolentino Archipresbytero compilati, scripsit de mandato sancti Regis Ferdinandi, quemadmodum reperuntur in quaterno P. Mag. Hieronymi Roman de Higuera, fama miraculorum quæ fiebant Caravacæ moti, ut dicebat, ad visitandam sanctam Crucem. Dixerat autem antea pag. 11, totam hanc suam historiam, ipsius Higuera factum quodammodo esse censendum, cujus ordinariis vigiliis doctis que studiis acceptum referri debeat, siquid boni habet, ex varia lectione antiquorum modernorumque Auctorum collectum: cum ea ipsi communicarit, profitens, se multum S. Crucis Caravacæ causa velle, quia per applicitam sibi à matre Cruculam, illius tactu sacratam, sanitatem recuperasset, immo modico studio deperditam, puer annorum septemdecim. Prædictis autem ut firmior adhiberetur fides, pag. 66 rursus quadam verba Latina proferuntur, velut à præterito illo Joanne Zamora sic scripta: Ego dum hæc scriberem, aliquoties allocutus sum scilicet Azebuteum, vel Domi-*

*accepit
Crucem
sumptam à
collo Patri-
archæ Hie-
rosolymita-
ni.*

*idque ex ve-
lato aucto-
ris coarcti
accepto ab
Higuera.*

Dominum Vincentium Belvisium. Erat homo com-
 mis, humanus, prudens, justus, procero corpore, jure
 regis, oculis pulcherrimis, facie decorâ, plenâ maj-
 state, capillis demissis in tegumento capitis serico, veste
 purpurea, semper multis famulis comitatus; filii eum
 sequuntur.

5 *Deiit etiam Roblesio Romanus de Higuera, aliud quod-
 dam documentum, transsumptum ut aiebat ex veteri perga-
 meno codice Ms. Hispanico, quem afferebat in Conchensis ec-
 clesie archivio servari; ille vero de ejus fide certissimum se
 esse credidit, accipiens etiam Concha, à quodam ejus urbis
 erve, egraphum simile in hunc sensum, ex Hispanico, (quod
 habetur pag. 44.) Latine sic reddendum: Moyses Gene-
 sius Petri Chirinus, filius Alfonsi Petri Chirini, unius
 ex primis populatoribus Conchæ, qui Toletum origi-
 nem ducunt, ad oppidum Carabacense transivit, præ-
 dicaturus fidem Mauris, cum salvo conductu Regis
 Ferdinandi cognomento Sancti, qui pater fuit Regis
 Alfonsi, Imperatoribus comparandi. Cum autem
 Azebuteus, Rex Carabacæ, Murciae, & Valentia ibi
 eum interrogaret, quid opificii exerceret; respondit
 se esse Clericum Missalem. Idem autem quæsit ex
 ceteris captivis omnibus, jussitque ut suum quisque
 opus exerceret: Clericus vero dixit, quod non po-
 terat cantare Missam absque paramentis ecclesiasti-
 cis. Sciens porro Rex ea Conchæ invenienda, misit
 qui requireret: allataque induit Clericus, & fecit al-
 tare. Mandavit ei Rex ut opus suum ageret. Cumque
 nihilominus hæsitaret Clericus, Quare, inquit, non
 operaris? Respondit ille, Quia deficit pars potissima,
 videlicet Crux. Sustollens porro oculos Rex, vidit
 quod Angeli duo Crucem cum magna claritate de-
 mitterent; unde animatus Clericus Deo gratias egit,
 Missamque dixit: postea autem intellectum fuit,
 quod Angeli ipsam acceperint de pectore Patriarchæ
 Hierosolymitani. Baptizatus fuit Rex per manus
 Chirini: patrini vero ejus fuerunt D. Petrus de Mon-*

*de quo etiam
 accepta est
 velut ex
 veteri Ms.
 Conchensi.*

*eiusdem ve-
 lationis con-
 firmatio.*

teforti & Bello-viso, & D. Joannes de Concha: ex quibus & ex D. Moyse Genesis rescita fuerunt hæc omnia; cum Rex Zeyt Azubeteyt liberos eos dimississet. Prædictus Moyfes Genesius vitam suam sancto terminavit, & jacet sepultus Conchæ in ecclesia S. Mariæ. Era MCCLIV.

6 Quis non crederet hic se manu tenere omni fide dignissima testimonia duo, alterum etate S. Ferdinandi, alterum sub filio ejus Alfonso conscriptum? Virumque tamen sublesta fidei esse suspicabitur mecum, quisquis novit istum Romazum de Higuera, ex cujus fide cuncta hæc edidit Robles, auctorem esse omnium earum fabularum, quibus tamen cacam fidem à plerisque recentioribus habitam merito queruntur oculatioribus in Hispania, cum aliud nihil sint quam cerebri post multas litteras delirantis somnia, imprimis prænominati Juliani Chronicon, atque alia hujus generis plura, sub nominibus Dexteræ, Maximi, Luitprandi, & similium antiquorum edita; adversus quæ tum alii eruditi Hispani nonnulli fidenter decertarunt, tum omnium operosissime ac solidissime Don Gaspar Ibañez de Segovia y Peralta in suis Dissertationibus Ecclesiasticis, quarum priorem partem edidit anno 1671 tunc præcipuo titulo solum Agropolititanus Marchio; nunc vero, dum secundam sub prælo habet, duplici ex capite Magnas Hispaniæ, utpote hereditario uxoris jure transgressus in familiam Mendozæ, factusque etiam Marchio de Mondejar y de Valhermoso, Comes item Tendiliæ; ut taceam alias ejus prerogativas, ex Equestri Ordinis Calatravæ habitu, Prætura Albambæ, & Capitaneatu urbis Granatensis. In eadem ergo officina pro-cusa, eademque fallendi lubentia censeri possunt præfata monumenta duo, ex Roblesio jam relata. Romanus enim iste, machinam talem moliens, nihil egit solertius, quam ut quaquaversum spargeret suorum commentorum fragmenta, quibus postea in confirmationem adornata à se fabula concursuris, tamquam testimoniis omni certitudine subnixis, uteretur. Verum nolo uti hoc præjudicio, licet apud Eruditiores Hispanos jam receptissimo; venio ad evictionem im-

utraq; e-
jusdem fa-
rina cujus
& Juliani
pseudochro-
nicæ,

& alia Hi-
guera ipsius
fragmenta.

mediatam imposturarum, quibus scitent tum prætensa illa Fr. Ægidii Zamorensis Adversaria, tum Conchensia scripta.

7 Quod ad primum præcipuumque attinet, Latina con-
scriptum lingua, difficile esset speciem aliquam vetustatis In istis (na
taceatur
styli novi-
tas,
in eo agnoscere, facillimum suspicari novitatem, ex loci-
bus recentioris plane usus, ut sunt Salvus conductus,
Persona, Magister, Populator, Frontale, Sacrum, A-
ra, isto XIII seculo non sic solita nominari. Sed nolo hoc ar-
gumento uti. Nolo etiam querere, quomodo, præter usum
ejusdem seculi, in eodem Latino testimonio notentur anni
secundum Eræ Christianam vulgatam. Cavere tamen non incomitas
utriusque
Eræ (Ec.)
possum quin notem, annum Christi MCCXXXI, quo Carava-
cam profectus primum Genesius præmemoratus sit, male
convenire cum Eræ MCCLIV, qua in Conchensi Ms. videtur
sepulchrum dici: esset enim hic annus Christi MCCXXVI. De-
nique non requiro, quæ sint illæ Relationes Conchen-
sis & Carbacensis, ad quas Joannes Zamorensis fin-
gitur provocare; voce tenus, an scripto tradite? licet ea
quæ anno MCECLXXV scripta habetur Caravaca Relatio, a-
liam nullam priorem supponat scripto traditam, & longe
aliter narret ea quæ velut ex Majorum memoria accepta
refert. Prius tamen quam porro pergam examinare, iterum
iterumque protestor, de veritate allatæ Caravacam S. CRU- expeditu
evidens r.
pugnancia
cum certior
cis, & miraculi quo allata sit, nullatenus me dubitare;
solumque historiam ejus expurgatam me cupere à novitiis
additamentis circumstantiarum fabulosarum, sine quibus historia
nisi res inveniretur antiquius sinceriusque testata, ipsam
etiam miraculi substantiam merito quis haberet de fictione
suspectam. Nec enim perniciosior ulla sacris historiis affer-
ri labes potest, quam cum sic implicantur falsis circumstan-
tiis rerum, temporum, ac personarum, ut his deprehensis
statuere lector auditorve nequeat, quid demum eis veri
subsit, nisi per conjecturam. Sub ista ergo protestatione di-
co, Relationes præcitatas, neutiquam recipi posse pro veris
seculi XIII scriptis, quia cum indubitabili, tam Hierosoly-
mitanorum Patriarcharum, quam Regum Hispanorum chro-
nolo-

nologia sic pugnant, ut ejusmodi errores committere & sic exorbitare Auctor eo tempore scribens non potuerit: item quia repugnant antiquissimis Sacelli Caravacensis sculpturis picturisque, quas ipse Robles exprimit laudatque, parum animadvertens discrepantiam manifestam, quæ est inter ipsas & prenotatas Relationes. Ad rem venio.

Regum Hispaniarum,

8 Conchenfis civitas, unde Sacerdos iste (cujus nomen ignorare malo, quam discere à fabulatore) civitas, inquam, unde ivisse Caravacam dicitur Christianus Sacerdos, anno MCLXXVII Christiana Religioni asserta ab Alphonso, non Aragoniæ (uti forsitan Higuera credidit, ista fingens) sed Castella Rege, anno MCCXXXI suberat, una cum Caravaca, saltem ut tributaria, Sancto Regi Ferdinando. Quomodo ergo fieri potuit, ut Auctor ejus jussu correcturus defectus Juliani Archidiaconi, quod præterditur; Regemque, sub quo res acta erat, nominaturus; eo, ad quem, & in cujus gratiam scribebat, prætermissio, scriberet rem actam sub Rege Aragonum Jacobo, cui neque Concha neque Caravaca quidquam juris erat? Hoc autem eo modo fit, dum additur, Bellatore; acsi ageretur de Rege pridem mortuo, & gloriosum istud cognomen tum crebris pugnis victoriisque commerito. Jacobus tamen iste primum natus fuit anno MCCIX, adeoque junior Ferdinando Sancto fuit annis XI, & eidem totis XXIV annis supervixit, mortuus sub MCCLXXVI.

& Patriarcharum Hierosolymis.

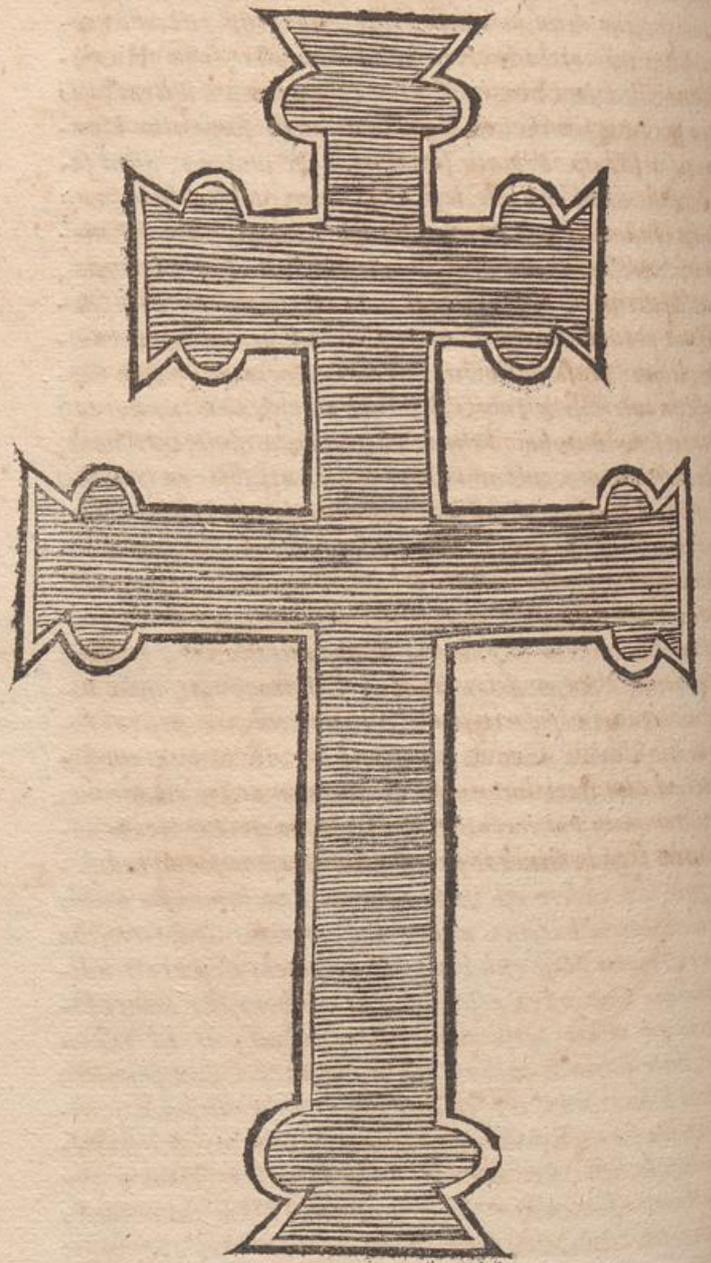
9 Nihilominus impingit supposititius Joannes Zamorrensis contra Chronologiam Patriarcharum Hierosolymitanorum, ex cœvis oculatisque testibus deductam ante Tomum 3 Maji: ubi invenietur, quod Robertus, de cuius, tunc Hierosolymitani Patriarchæ collo, dicantur Angeli Crucem Caravacensem accepisse, primum promotus fuerit anno MCCXI, ante quem electi alii duo sint, videlicet Jacobus de Vitriaco, & Gerondus vel Geraldus Valentinus in Gallia Episcopus, mortuus anno MCCXXXVI. Absônium præterea est, quod Crux, quæ dicitur amissa fuisse anno MCLXXXIV, adeoque sub Heraclio, Latinorum Hierosolymis residentium ultimo, & à Dositheo (urbe jam capta

capta à Turcis) schismatico ejusdem successore, reperta; non etiam dicatur ab hujus vel successoris eque indigni collo rapta, sed à collo orthodoxi Latini Patriarchæ, non Hierosolymis sed Accone residentis; & tamen veritatem facti non Accone, sed Hierosolymis didicisse finguntur Caravacenses Legati. Proinde facillimum est judicare, quòd fabulator sic exorbitans in designandis locis personisque, tam fuerit ignarus rerum, quam qui sub nomine Enochi Patriarchæ Hierosolymitani fingens vitam S. Angeli Martyris, eum, Sacerdotem ordinandum anno MCCXIII, non misit Acconem, ubi inventurus erat Patriarcham orthodoxum, eundem à quo suus Ordo recens acceperat Regulam; sed in Hierusalem inessam à Turcis, & ubi Christianus nemo nisi schismaticus manebat. Vtique arbitrabantur scriptores ambo, penes orthodoxos adhuc Urbem sanctam fuisse eo pro quo scribebant tempore; sed hoc opinando suam prodebant imperitiam, suæque temeritati confutandæ præstabant argumentum.

10 Cur autem vocatur Crux Patriarchalis, & de collo sumpta dicitur ea, cujus hic forma exprimitur, ipsa quæ Caravacensis Crux est longitudine ac forma? An quia Patriarcha Venetus, & quidam alii in Occidente nostro Patriarcha, duplici nunc Cruce utuntur? Ast institutum hoc nostrum admodum recens est; in Oriente autem omnes, tam Episcopi quam Patriarchæ, tam Clerici quam Laici, tam viri quam femine simplici vel duplici Cruce utuntur indifferenter, uti videre est in Sanctorum Sanctarumque omnis generis imaginibus, quas nostræ Ephemerides Græco-moschæ ante Tomum Maji exhibent. Si porro eas Cruces attendimus, quæ Caravaca adferri solent, habent illæ omnes superne vel ansam perforatam vel annulum, ut ad collum vel aliter suspendi possint: talem autem, si Crux primaria etiam haberet, nihil obesset, quo minus Græcicum Encolpion illa fuerit, Episcopale vel Patriarchale. Ast si ejusmodi ansa destit, nec aliud in parte superiori foramen per quod trajici funiculus vel catenula possit (sicut suam Robles in imagine exhibet vasque ex eo) profecto sicut ille negat

*ipsaque
Crucis forma, quæ
falso dicitur
Encolpion
Patriarchale
fuisse.*

ex eorum esse genere quæ Patriarchis præferebantur in hastili, quia inferne nec foramen habet, quod cuspidem hastilis recipiat; neque cuspidem, quæ hastili ipsi superne forato immittatur; sic etiam negari debebit eadem Crux usum Encolpii præstare potuisse, ob ansulæ vel annuli aut saltem foraminis defectum in parte superiori.

11 Tali autem casu dicerem (est enim valde consonum presenti historię) Crucem esse Liturgicam, quali passim ^{cum potius} (ut ipse vidi) utuntur Græci ad Sacrificium, ^{habeat speciem Crucis} habentes eam ^{Liturgicæ.} ante se positam in altari, absque ullo cui, sicut apud nos fit, insigatur pedimento. Vnde vero Crux Caravacana allata sit, definire præsumat nemo: nemo etiam cum fundamento asseveraverit, formatam esse ex ligno ejus Crucis, ex qua pependit Dominus; quando ante jam refutata commenta nemini in mentem venit illud asseverare; nisi forte eo trahatur quod in antiquis miraculis hodiernoque usu identidem appelletur Sancta vera Crux, unde ad summum haberi potest vulgaris præsumptionis argumentum. Talis vero præsumptio quam difficulter convinceretur erroris, tam facile credetur esse incerta ac dubia, ab iis qui norunt, quam multis passim alicujus sacri ligni vel miraculose Crucis frustulis traditio popularis prærogativam eam tribuat, quod sint de ipsa Christi Cruce accepta. Caravacanam quod attinet, ad eam specialius venerandam abunde sufficit, quod Angelorum manibus credatur allata, sitque divinorum beneficiorum erga homines instrumentum præsentissimum.